

Puskás és társai történelmet írtak, mert — bevalljuk vagy sem — a nagyvilágban az ő nevüket máig is kívülről fűjják, s bizony sokak számára ők jelentik Magyarországot!

A legendás

ARANYCSAPAT

nehéz időkben bizonyított győzni akarása
MAGYAR ÖRÖKSÉG

Bozsik József, Budai II. László, Buzánszky Jenő, Czibor Zoltán,
Grosics Gyula, Hidegkúti Nándor, Kocsis Sándor, Lantos Mihály,
Lóránt Gyula, Puskás Ferenc és Zakariás József

Citius! Altius! Fortius!

Gyorsabban! Magasabbra! Messzebbre! Ez az emberi igényesség és akaraterő a sportvilág éltető eleme. „Az ember csak akkor játszik, amikor a szó legnemesebb értelmében ember, és csak akkor egészen ember, ha játszik” — írta Friedrich Schiller az esztétikai nevelésről szóló leveleiben.

Amikor manapság a modern ipari társadalomban az emberek 35 órás munkahetet követelnek, alapvetően — remélhetjük — arról van szó, hogy több teret akarnak biztosítani a *homo ludensnek*, a játékos embernek, szembeállítva a kényszerítő körülmények között dolgozó emberrel, a *homo faberral*.

Nem nehéz meggyőzni a költőt, a filozófust, a társadalomtudóst és a politikust arról, hogy a játék az emberi nem egyik legszebb vívmánya. Igaz, nem tekinthető az evolúció jelenlegi végső termékének, a *homo sapiens* kizárólagos sajátjának, hiszen tudjuk, a játék már az ember kialakulása előtt is létezett, és létezne a Földön az ember nélkül is. Csak rá kell néznünk a játszó állatokra, hogy megértsük — ez éltető erő!

A játék örök hajtóerő az olimpiákon is. S valóban: minden olimpia újabb és újabb világcúcsokkal, fantasztikus eredményekkel vonul be az emberiség történetébe, a sportvilág fényes eredménytárába, sőt — bátran mondhatjuk — mindannyiunk kincstárába.

Ma sincs megállás: a tegnap bajnokai, edzői azt vallják, hogy a győztes nem pihenhet a babérjain, minden siker után új utakat kell keresnie ahhoz, hogy megőrizhesse világelsőségét. Az emberi teljesítőképesség szinte határtalan fejlődésében pedig a tudományoknak meghatározó szerepük van. A siker azonban ma már nem csupán egyéni ambíciók függvénye, hanem végső fokon egy nép megnyilvánulása a világ előtt.

„A béke vagy te, Sport!

A népeket egymáshoz fűző szép szalag.”

Pierre de Coubertin e költői szavai máig éltetik az egész sportszerető világot. Megmozgatták a sportoló fiatalokon kívül mindazokat, akik felelősnek érzik magukat országuk, népük jövőjéért. De az olimpiai eszme győzelméért folytatott csatában már példaképekre és nem katonákra van szükségünk! Olyan emberekre, akikre feltekinthetünk, akiknek a példája — legyenek azok sportemberek vagy tudósok — hitet és erőt adhat gyerekeinknek és magunknak is.

A magyar sport nagyhatalomnak számít a sportvilágban, legjobbaink nevét a Föld minden részén ismerik. S ezek között is az élen áll az ötvenes évek magyar labdarúgó válogatottja — az Aranycsapat néven híressé vált nemzeti tizenegy. Puskás és társai történelmet írtak, mert — bevalljuk vagy sem — a nagyvilágban az ő nevüket máig is kívülről fűjják, s bizony sokak számára ők jelentik Magyarországot!

A második világháborúból talán még ki sem jutottunk, amikor idehaza a sportszerető emberek, élen a labdarúgás szerelmeseivel, már megjelentek a romokon, és építeni kezdték a jövőt. Az élet erősebbnek bizonyult a halálnál, felülkerekedett minden rosszon, és határtalan lelkesedéssel bontogatta szárnyait a sportpályákon is. Ebben az időszakban tűnt fel egy fiatal nemzedék, amely kiéheztetetten várta azt, hogy emberibb, szebb életet élhessen. S a romokban heverő, teljesen elszegényedett országban hol kereshetett, található több vigaszt, mint a sportéletben? A pályák megteltek, és a sokat szenvedett nép fiai és lányai élni kezdtek, hogy megmutassák a világnak — létezik Európában egy kis nép, s ez a magyar!

Aki megfordult már a világban, számtalanszor tapasztalhatta, hogy ha bemutatkozott valahol és kimondta, hogy magyar, az emberek arca megremegett. Magyar? Akkor az Bozsik, Budai II., Buzánszky, Czibor, Grosics, Hidegkuti, Kocsis, Lantos, Lóránt, Puskás, Zakariás... És nem egyszer sorolni kezdték azt a tizenegyet, amely 1952-ben Helsinkiben olimpiai aranyérmet nyert, amelynek a nevéhez fűződik „az évszázad mérkőzése”, a londoni 6:3-as győzelem, a római stadion felavatása három pompás góllal, s megannyi győzelem a gyepszőnyegen.

Kik — sajnos, ma már így kell fogalmazni: kik voltak — ezek a gyerekek? Szegény, kiéheztett srácok, akiknek csak egyetlen szórakozásra futotta abban az időben — szabadon rúghatták a „kerek bőrt”, s addig sem kértek otthon kenyeret. A Ferencvárosban csakúgy, mint Kispesten vagy Újpesten, a futball magával ragadta a gyerekeket, s gombaszám teremtek a tehetségek. Volt kiktől tanulni, s voltak, akik tanítsák őket. Még élt a háború előtti évtizedek futballkultusza, éltek a Sárosik, a Bukovik, szóval voltak tanítómesterek.

Az Aranycsapat kialakítása azonban Sebes Gusztáv nevéhez fűződik. Az MTK egykori válogatott játékosa az ötvenes évek Sporthivatalának elnökhelyettese volt, s hozzá tartozott a labdarúgás felügyelete. Ő nagyszerű érzéssel felismerte a tehetségeket, és Bukovi Márton, a neves edző eredeti példáját követve a magyar válogatottban kialakította azt a játékrendszert, amellyel megleptük a világot.

Hátravont középcsatár? Ki hallott már ilyet? Hiszen nekik elől kell lenniök, hogy gólokat lőjenek. S mire az ellenfelek rájöttek a turpisságra, már késő volt — a hálójuk kiszakadt a magyar góloktól. Jártuk a világot, és vertük az ellenfeleket. Puskásék nevétől visszhangzottak a lelátók, minden gyerek Puskás akart lenni. De ez nem egyedül az ő érdeme, hiszen egy csapat — az Aranycsapat! — aratta a győzelmeket, ismertette meg a világ legtávolabbi részeit is a *magyar* szóval!

A nemzeti büszkeség jogos és méltó érzés. Egy nép ne felejtse el soha azt, amit hazájának, elődeinek köszönhet. A sportolóknak se. A futballistáknak se. Puskáséknak se! A példaképekre mindig szükség volt az életben, és most talán még nagyobb szükségünk van rájuk, mint valaha. Nemcsak azért, mert — maradjunk a hasonlatnál — a mai magyar labdarúgás homályba merült, s nagy szükségünk van azokra a példaképekre, akikre hivatkozhatunk, hanem azért is, mert a játék egy nemzet kultúráját is tükrözi. A sport a kultúra szerves része, és ezt egy pillanattal sem szabad elkendőzni, elhallgatni, tagadni. Az egészségesebb, értelmesebb és szebb jövőt csak a múlttal épülve tudjuk megteremteni, csak saját kincsestárunkból meríthetünk. S a legendás Aranycsapat a nehéz években mutatott győzni akarásával a legszebb magyar örökségek közé tartozik!

Vándor Kálmán

Az ARANYCSAPAT tagjai (a 6:3-ra végződő magyar—angol meccsnek, az „évszázad mérkőzésének” csapatösszeállítása):

Grosics Gyula (1926), Buzánszky Jenő (1925), Lóránt Gyula (1923—1981), Lantos Mihály (1928-1989), Bozsik József (1925-1978), Zakariás József (1927-1971), Budai II. László (1928-1983), Kocsis Sándor (1929-1979), Hidegkuti Nándor (1922), Puskás Ferenc (1927), Czibor Zoltán (1929-1998).